

MEJNIK

Anka Lisec

glavna in odgovorna urednica Geodetskega vestnika

Spoštovani bralci in bralke Geodetskega vestnika! Letos zaznamujemo zelo pomemben mejnik v razvoju geodetske stroke na slovenskih tleh, to je 200 let od začetka sistematične katastrske izmere, zato verjamem, da naše vrstice, poleg rednih, prebirate tudi priložnostni bralci. Upam, da bo v drugi številki letošnjega letnika vsakdo našel kaj zanimivega – bogata je rubrika z recenziranimi znanstvenimi članki, prav tako rubrika s strokovnimi razpravami. O živahni pomladi v naši stroki pričajo pestre novice in poročila o društvenih dejavnostih.

Izredno odmevni, tudi v širši javnosti, sta bili majski prireditvi Zveze geodetov Slovenije na Brdu pri Kranju. Tam smo s slavnostno akademijo in koncertom v ugledni domači in mednarodni družbi počastili 200-letnico katastra, na strokovnem simpoziju v okviru 45. Geodetskega dneva pa smo si imeli priložnost izmenjati mnenja o izzivih na geodetko-katastrskem področju. Pri pregledu aktualnih novic ne moremo spregledati izredno zanimive dvojezične (slovensko-angleške) knjige *Geodetski instrumenti in oprema na Slovenskem/Surveying Instruments and Equipment in Slovenian Lands* avtorjev mag. Janeza Slaka in Boštjana Puclja ter urednika dr. Joca Triglava, ki je izšla pri Zvezi geodetov Slovenije. Monografija z izredno bogatim in kakovostnim fotografskim gradivom ter strokovnim spremnim besedilom je zagotovo zanimiva za strokovno in širšo laično javnost.

Ko tako razmišljam, kaj je tisti najprepoznavnejši znak naše stroke, ne morem mimo ‚mejnika‘. Mejniki v splošnem pomeni točko, ki določa mejo, ki nekaj razmejuje – lahko v prostoru, lahko v času, lahko v splošnem. Tudi v Slovarju slovenskega knjižnega jezika je njegov pomen tesno povezan z geodetsko stroko – z razmejevanjem prostora, zemljišč:

mejník (-a m (i)):

1. kar označuje črto, ki ločuje, razmejuje zemljišča, države, navadno kamen: postaviti, premakniti mejnik / to drevo je mejnik med travnikoma / O, kaj bo z vami, vi mejniki štirje, Celovec, Maribor, Gorica, Trst? (O. Župančič)

// redko obcestni kamen: sestri na mejnik ob cesti.

Razlaga pojma se še nadaljuje:

2. navadno s prilastkom kar časovno ločuje, razmejuje kaj: ta dogodek je zgodovinski mejnik; rojstvo otroka je bilo pomemben mejnik v njenem življenju;

3. knjiž., redko določena najvišja ali najnižja stopnja, velikost česa; meja: z vajami in vztrajnostjo je presegel mejnike svoje sposobnosti,

toda za mejnik kot prepoznavni znak geodetske stroke je zanimiva predvsem razlaga v prvi alineji. Naj bodo mejni kamni ali druga oblika materializacije mej v prostoru, prvotni namen mejnikov v geodeziji je bil v naravi jasno označiti potek meja – od parcelnih mej in mej katastrskih občin do meja dežel in držav. Mejniki v naši stroki je torej v osnovi povezan z zelo pozitivnim sporočilom: označiti sporazumno dogovorjene meje za dobre sosedske odnose – za današnjo in za prihodnje generacije. To pozitivno sporočilo se je v zgodovini žal mnogokrat izgubilo zaradi številnih mejnih sporov, tako sem tudi sama ob pisanju teh vrstic večkrat pomislila, ali je mejnik primerna tema za uvodnik Geodetskega vestnika.

Seveda je! Zgornje pozitivno sporočilo mejnikov je razlog, da si zaslužijo posebno pozornost. Poleg tega so nekateri stari mejniki, mejni kamni, izredno zanimivi tudi z vidika kulturne dediščine. Ta je pravzaprav dvojna – nematerialna kulturna dediščina v smislu tradicije urejanja pravic v prostoru ter materialna kulturna dediščina z vidika zanimivih oblik teh mejnih znamenj. Na to so nas lepo spomnili kolegi iz Avstrije, ki so na nas naslovili pobudo, da stara mejna znamenja, pa tudi z njimi povezane materializirane geodetske točke, popišemo in naredimo izbor najzanimivejših za uvrstitev na seznam Unescove kulturne dediščine. Avstrijski pobudi so se poleg Slovenije prek Zveze geodetov Slovenije pridružile še Češka, Italija, Madžarska, Poljska, Romunija, Slovaška in Švica.

In kako se lahko vključimo v zanimivo pobudo? Zagotovo je že vsakdo pri svojem delu ali med sprehajanjem po naši deželi naletel na zanimiva mejna znamenja, geodetske točke. Lepo vabljeni, da tako zanimivost obiščete, jo slikate in ji določite približne koordinate – fotografijo (ali več) s podatki o približnem položaju točke pa pošljete na naš uredniški naslov urednik@geodetski-vestnik.com. Predloge bomo zbirali do 31. 8. 2017.

Za nominacijo za Unescovo dediščino bo na koncu izbranih od tri do pet takšnih zanimivih obeležij v Sloveniji, prednost bodo imela znamenja, ki so že razglašena za kulturno dediščino vsaj na lokalni ravni. Verjamem, da lahko z akcijo zberemo zanimive informacije o mejnih kamnih in geodetskih točkah tudi na državni ravni ter stkemo zgodbo, ki bo zanimiva za pohodnike in druge obiskovalce naših krajev. Ne skrbite, pri objavi fotografij bomo korektno navedli avtorja, če pa koga zanima dejavnejše sodelovanje pri projektu, lepo vabljen/vabljena!